گزارش خبر
NEWSREPORT

کد خبر: ۵۰۹۳۶۹
یکشنبه ۱۷ فروردین ۱۴۰۴ ۱۸:۲۵

دکتر محمدرضا سعیدی دانش آموخته تاریخ و مطالعات سیاسی و اسلامی؛

جزایر طلایی ایران؛ کشف ظرفیت‌های بی‌نظیر اقتصادی و گردشگری خلیج فارس

بررسی میدانی ظرفیت‌های اقتصادی و گردشگری جزایر جنوبی کشوردکتر محمدرضا سعیدی جزایر جنوبی ایران، به‌ویژه قشم، هرمز، هنگام، درگهان و لافت، ظرفیت‌های منحصربه‌فردی در حوزه‌های اقتصادی، گردشگری، و زیست‌محیطی برخوردارند. این پژوهش با روش تحقیق میدانی، از طریق مشاهده مستقیم، مصاحبه با مسئولان محلی، کارشناسان اقتصادی و فعالان حوزه گردشگری، به بررسی این ظرفیت‌ها پرداخته و راهکارهایی برای توسعه پایدار این مناطق ارائه می‌دهد.

به گزارش خبرنگاران گرروه فرهنگ، هنر و رسانه خبرگزاری گزارش خبر، بررسی میدانی ظرفیت‌های اقتصادی و گردشگری جزایر جنوبی کشوردکتر محمدرضا سعیدی جزایر جنوبی ایران، به‌ویژه قشم، هرمز، هنگام، درگهان و لافت، ظرفیت‌های منحصربه‌فردی در حوزه‌های اقتصادی، گردشگری، و زیست‌محیطی برخوردارند.

این پژوهش با روش تحقیق میدانی، از طریق مشاهده مستقیم، مصاحبه با مسئولان محلی، کارشناسان اقتصادی و فعالان حوزه گردشگری، به بررسی این ظرفیت‌ها پرداخته و راهکارهایی برای توسعه پایدار این مناطق ارائه می‌دهد.

نتایج نشان می‌دهد که توسعه زیرساخت‌های گردشگری، تقویت اقتصاد محلی و افزایش سرمایه‌گذاری خارجی می‌تواند نقش بسزایی در پیشرفت این جزایر ایفا کند.

جزایر خلیج فارس پس به دلیل موقعیت استراتژیک و منابع طبیعی غنی، همواره مورد توجه برنامه‌ریزان اقتصادی و گردشگری بوده‌اند. جزایر قشم، هرمز، هنگام، درگهان و لافت از جمله مناطقی هستند که با توسعه صحیح، می‌توانند به قطب‌های گردشگری و اقتصادی ایران تبدیل شوند.

در این مقاله، پتانسیل‌های این مناطق بر اساس مطالعات میدانی، مشاهدات عینی و گفت‌وگو با متخصصان محلی بررسی و پیشنهاداتی برای بهره‌برداری بهینه از این ظرفیت‌ها ارائه می‌شود.

جغرافیای تاریخی و مساحت جزایر

جزیره قشم، با مساحت حدود ۱۵۰۰ کیلومتر مربع، بزرگ‌ترین جزیره ایران و خلیج فارس محسوب می‌شود. موقعیت استراتژیک این جزیره در مسیر آب‌های بین‌المللی، از دیرباز آن را به مرکز تعاملات تجاری و دریانوردی تبدیل کرده است.

آثار تاریخی مانند قلعه پرتغالی‌ها و محوطه‌های باستانی نشان‌دهنده اهمیت این جزیره در مسیرهای تجاری گذشته است. قشم دارای ۶ شهر و ۱۷ روستا است که برخی از این روستاها شامل روستاهای لافت، سلخ، طبل و رمکان هستند.

این روستاها هریک با ظرفیت‌های اقتصادی و گردشگری خاص خود شناخته می‌شوند. ظرفیت‌های کشاورزی و شیلات در این مناطق از اهمیت بالایی برخوردار است.

جزیره هرمز، با مساحت تقریبی ۴۲ کیلومتر مربع، به دلیل خاک‌های رنگی منحصربه‌فرد و موقعیت استراتژیک خود در ورودی تنگه هرمز، از گذشته‌های دور مورد توجه قدرت‌های منطقه‌ای و بین‌المللی بوده است. قلعه پرتغالی‌های هرمز گواهی بر حضور استعماری پرتغالی‌ها در این منطقه در قرن شانزدهم میلادی است.

جزیره هنگام، با مساحت ۳۳ کیلومتر مربع، به دلیل موقعیت طبیعی و دسترسی به ذخایر دریایی، از گذشته به‌عنوان یکی از مراکز صید مروارید در خلیج فارس شناخته می‌شد. آثار به‌جامانده از تجارت مروارید در این منطقه نشان‌دهنده اهمیت آن در اقتصاد دریایی گذشته است.

درگهان، به‌عنوان یکی از مراکز مهم تجاری قشم، دارای پیشینه‌ای غنی در زمینه تجارت دریایی است. بازارهای سنتی آن از گذشته تاکنون میزبان بازرگانان از مناطق مختلف ایران و کشورهای همجوار بوده‌اند. لافت نیز با معماری سنتی و خانه‌های بادگیری، از گذشته‌های دور به‌عنوان یکی از پایگاه‌های مهم دریانوردی در خلیج فارس شناخته شده است.

چاه‌های تلا، که از زمان‌های دور برای ذخیره آب شیرین حفر شده‌اند، نشان‌دهنده اهمیت تاریخی این منطقه در تأمین منابع آبی است.

ظرفیت‌ها و فرصت‌های اقتصادی

۱. منطقه آزاد قشم و فرصت‌های سرمایه‌گذاری

قشم به‌عنوان منطقه آزاد تجاری، بستر مناسبی برای جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی فراهم کرده است. از طریق مصاحبه‌های میدانی مشخص شد که سرمایه‌گذاران تمایل دارند در حوزه‌های پتروشیمی، لجستیک دریایی، و حمل‌ونقل سرمایه‌گذاری کنند. توسعه بنادر و لجستیک دریایی در قشم می‌تواند موجب تسهیل صادرات و واردات کالاها شود.

۲. تجارت و بازرگانی درگهان

بررسی میدانی نشان می‌دهد که درگهان به‌عنوان یکی از مراکز مهم تجاری در جزیره قشم، نقش حیاتی در اقتصاد منطقه دارد. بازارهای محلی و مراکز خرید این منطقه، مقصد بسیاری از گردشگران و تجار از سراسر ایران است. توسعه زیرساخت‌های تجاری و بهبود شبکه‌های حمل‌ونقل، یکی از درخواست‌های مکرر تجار در مصاحبه‌های انجام‌شده بود.

۳. کشتی‌سازی در لافت

لافت یکی از مهم‌ترین مراکز کشتی‌سازی سنتی در ایران است. بازدیدهای میدانی نشان می‌دهد که این صنعت همچنان به روش‌های سنتی وابسته است، اما امکان توسعه آن با فناوری‌های نوین و حمایت‌های مالی وجود دارد. توسعه این صنعت می‌تواند به افزایش اشتغال، رونق حمل‌ونقل دریایی و تقویت ارتباطات بین جزایر و سرزمین اصلی منجر شود.

۴. شیلات و پرورش آبزیان

طبق اطلاعات به‌دست‌آمده از تحقیقات میدانی، فعالیت‌های مرتبط با شیلات و پرورش آبزیان از ظرفیت‌های اقتصادی مهم محسوب می‌شوند. توسعه مزارع پرورش میگو، ماهیان گرمابی و تولید محصولات دریایی می‌تواند به افزایش صادرات و اشتغال پایدار کمک کند. ماهیگیران محلی تأکید داشتند که حمایت دولتی در این حوزه می‌تواند تأثیر قابل‌توجهی در افزایش تولید داشته باشد.

۵. صنایع مرتبط با خاک رنگی هرمز

خاک‌های رنگی جزیره هرمز به‌عنوان یک منبع ارزشمند در صنایع مختلف از جمله تولید رنگ‌های طبیعی، صنایع دستی، سرامیک‌سازی و حتی تولید محصولات آرایشی کاربرد دارد. بررسی‌های میدانی نشان می‌دهد که توسعه صنایع وابسته به این ماده معدنی می‌تواند به ایجاد اشتغال پایدار، رونق صادرات و افزایش ارزش افزوده محصولات بومی کمک کند. پیشنهاد می‌شود که کارگاه‌های فرآوری خاک رنگی و توسعه برندهای محلی برای محصولات مبتنی بر این ماده ایجاد شود.

ظرفیت‌های گردشگری و فرهنگی

۱. جاذبه‌های طبیعی قشم

مطالعات میدانی نشان می‌دهد که قشم دارای ژئوپارک جهانی، جنگل‌های حرا، دره ستارگان، تنگه چاهکوه و غار نمکی است که هرکدام به‌عنوان جاذبه‌ای منحصربه‌فرد شناخته می‌شوند. گردشگران مصاحبه‌شده خواستار بهبود مسیرهای دسترسی و امکانات رفاهی در این مناطق بودند.

۲. طبیعت بکر هنگام و هرمز

مشاهدات میدانی در جزایر هنگام و هرمز نشان داد که این مناطق به دلیل چشم‌اندازهای طبیعی بکر، از جمله سواحل زیبا و حضور دلفین‌ها (در هنگام) و خاک‌های رنگارنگ (در هرمز)، ظرفیت بالایی در جذب گردشگران دارند.

۳. صنایع دستی و غذاهای محلی

بررسی‌های میدانی نشان داد که صنایع دستی مانند ساخت زیورآلات با صدف، پارچه‌بافی سنتی، تولید محصولات سفالی و نقاشی با خاک‌های رنگی هرمز از جمله ظرفیت‌های فرهنگی و اقتصادی مهم این جزایر است. همچنین، غذاهای محلی مانند قلیه‌ماهی، هواری، برنج دیشو و خوراک‌های دریایی متنوع، نقش مهمی در جذب گردشگران ایفا می‌کنند. توسعه رستوران‌های محلی و نمایشگاه‌های صنایع دستی می‌تواند به تقویت اقتصاد جوامع محلی کمک کند.

۴. جزایر ناز و گردشگری جزر و مدی

جزایر ناز یکی از جاذبه‌های منحصربه‌فرد قشم هستند که در زمان جزر، مسیر خشکی به آن‌ها ایجاد می‌شود. این ویژگی خاص باعث جذب گردشگران زیادی شده است. توسعه گردشگری پایدار در این منطقه، همراه با ایجاد مسیرهای پیاده‌روی و امکانات رفاهی، می‌تواند به افزایش تعداد بازدیدکنندگان کمک کند.

۵. توسعه گردشگری دریایی

مطالعات میدانی در بنادر و مسیرهای دریایی نشان داد که گردشگری دریایی از ظرفیت‌های بالقوه این جزایر است. افزایش تعداد قایق‌های توریستی، توسعه اسکله‌های استاندارد و برگزاری تورهای دریایی می‌تواند به توسعه پایدار گردشگری کمک کند.

نتیجه‌گیری

نتایج تحقیق میدانی نشان می‌دهد که جزایر قشم، هرمز، هنگام، درگهان و لافت دارای ظرفیت‌های فراوانی در زمینه‌های اقتصادی، گردشگری و فرهنگی هستند. سیاست‌گذاری‌های مناسب و مدیریت اصولی می‌تواند زمینه‌ساز تحولات مثبت و پایدار در این جزایر باشد.

منابع

احمدی، محمد. جغرافیای اقتصادی خلیج فارس. تهران: نشر دانشگاهی، ۱۳۹۸
رضایی، سارا. «تأثیر توسعه گردشگری بر اقتصاد جزایر جنوبی ایران». فصلنامه مطالعات توسعه منطقه‌ای ۱۰، شماره ۲ (۱۴۰۰): ۵۵-۷۳
کریمی، حسن. «نقش مناطق آزاد تجاری در توسعه پایدار جزایر ایران». مجله اقتصاد و تجارت بین‌الملل ۱۲، شماره ۳ (۱۳۹۹)/آسیا نیوز